

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda.

Ciuj-Kolozsvár, Sz.
Pap (Brasso)

3181
Dr. Ramasetter
Díszlét 2. II. 8.

Tea
Szerk. és k.
9-7

H. Sz.
Egyes szám
Egyes szám

KELET

ESZÉD-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK

Romániában	
Egész évre	1150
Félévre	600
Negyedévre	320
Egy hónapra	110
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	Ck 40
Egyes szám	3

1937 november 17 Csütörtök

Ciuj-Kolozsvár * X évfolyam * 257 szám

5688 Chesván 22

Felekezett, vagy nemzeti kisebbség

Horia Carp zsidó szenátor a felirati vita alkalmával nagy beszédet tartott a szenátusban a romániai zsidókérdésről. Alapos indokkal és statisztikai adatokkal érvelt az antiszemita rágalmakkal szemben. Kimutatta, hogy a romániai zsidóság számarányán felül szerepel a világháborúban elesettek és sebesültek listáján és kimutatta, hogy a Bratiau Vintila pénzügy-miniszter által készített statisztika szerint a korcsmák megsemmisítő többsége nem zsidó, de román kézen van, Horia Carp bátor felszólalását kétszer szakították közbe. Az egyik Pimen moldvai metropolitita közbeszólása volt, aki a zsidóknak a háború alatti magatartását kifogásolta, másrészt kijelentette, hogy Moldova el van árasztva zsidó korcsmákkal.

A másik közbeszóló, Gradisteanu nemzeti parasztpárti szenátor azt a kérdést intézte a liberálisok listáján megválasztott szenátorhoz: *Felekezettnek, vagy nemzeti kisebbségnek tekint-e magát az a népesorpot, amelynek nevében Horia Carp beszélt?* A szónok és a közbeszóló között a következő vita fejlődött ki:

Carp: Nemzeti kisebbség vagyunk.
Gradisteanu: De hiszen Önök eddig zsidó felekezettű románoknak tekintették magukat. Hogy lépnek fel most kisebbségi revendikációkkal?

Carp: Azóta megváltoztak az idők és a viszonyok, szenátor Ur!

A zsidó szenátor ezután folytatta beszédét, a vitának azonban folytatása támadt a román sajtóban, amelynek összes orgánumai — az „Universul“-t kivéve — hosszasan foglalkoztak Carp kijelentéseivel. Horia Carp most a „Curierul Izraelit“, az Uniunea hivatalos lapjának hasábjain hosszasan kifejti állásfoglalásának okait és lényegét. Dr. Mayer Ebner volt az első, aki a román törvényhozás házában a zsidóságnak a népek között elfoglalt helyét a zsidó nemzeti álláspont alapján megjelölte. El kell ismernünk: Horia Carp is habozás nélkül és bátran a nemzeti kisebbség képviselőjének nevezte magát. Míg azonban Mayer Ebner a meggyőződés természetességével szögezte le a zsidó nemzeti álláspontot, addig Horia Carp indokolásában stílusos fordulatokkal, a definíciók közötti ingadozással próbálja álláspontját a lap olvasó előtt megmagyarázni.

— Egy tényleges helyzetet szögezttem le, — mondja cikkében Horia Carp — amelyet akarva, nem akarva, magunkévá kell tennünk, úgy, ahogy van. Nem is értem, miért tette ezt a kérdést Gradisteanu, mit használ, vagy ért az országnak az, hogy a zsidó lakosság etnikai kisebbségnek, vagy felekezettnek tekinti magát. Mindkét esetben zsidók vagyunk és azok maradunk. Egy adott helyzet ez számomra, amely nem szorul megvitatásra, mert hallgatólagosan mindenki elismeri. Ez nyilatkozik meg abból a módból, amellyel bennünket kezelnek, anélkül, hogy ezt kinyilatkoztatták volna.

— Hogy külön etnikai származású kisebbség vagyunk, azt elismerte maga Duca belügy-miniszter is legutóbbi beszédében. A belügy-miniszter arról szökött, hogy az ország 18 milliónyi lakosságából több, mint négy millió kisebbségi nemzetekhez tartozik. Nos, ebben a négy millióban mi is benne vagyunk. A kormány a legutóbbi népszámlálás alkalmával kötelezett bennünket arra, hogy az „etnikai származás“ rovatban zsidó nemzetiségűnek valljuk magunkat. De ugyanezzel a felfogással találkozunk mindenütt. Lépésről lépésre érezzük, hogy külön

kisebbségi helyet foglalunk el a Romániában élő népek között. És ha így állnak a dolgok, miért ne látnók mi a valóságot, úgy ahogy van?

Horia Carp összehasonlítást tesz ezután a többi kisebbségek és a zsidóságnak a román állameszmén belül elfoglalt helyzete közt és a következőket írja:

— A mi speciális kulturánknak nincsen politikai éle, a mi hagyományaink, nemzeti ideáljaink nincsenek és soha sem lesznek összekötésben az ország érdekeivel és így az ország semmit sem veszít általa, hogy mi annak jelentjük ki magunkat, amik a valóságban vagyunk: *etnikai kisebbségnek*. És nem nyerne semmit az ország, ha tovább is hangoztatnók azt a konvencionális hazugságot, hogy felekezett vagyunk, mert az a tényleges viszony folytán, amelyben a környező népekkel vagyunk, akkor is egygyé vagyunk forrva jóban és rosszban az ország politikai és gazdasági érdekeivel, ha teljes egészében megőrizzük etnikai jellegünket.

Kifejti ezután Horia Carp, milyen fura helyzetbe kerültek volna az erdélyi zsidók, ha történetesen zsidó felekezettű magyaroknak vallották volna magukat. Minthogy ezek nem változtathatták volna meg magukat, a zsidó nemzetiességüket, ma is magyarok volnának, holott a román államnak nem érdeke az, hogy az erdélyi zsidóság százezreit a magyarok tömegébe olvassza be. A román állam érdeke tehát az, hogy a zsidók zsidók legyenek és nem ukránok,

bulgárok, magyarok vagy németek. A cikk azzal végzi, hogy a zsidók hü és odaadó fiai maradnak az országnak, megosztják vele örömeit és bánatait, de megőrzik etnikai jellegüket, azokkal az összes imponderabilitásokkal, amelyek nemzeti életükhöz tartoznak.

Horia Carp parlamenti felszólalása és fent idézett cikke az első komoly megnyilatkozás a hivatalos regáti zsidóság részéről, amelyben kategórikus formában jut kifejezésre a romániai zsidóság népkisebbségi jellege. Nem tudjuk, hogy Carp szenátor, aki egyébként a legrégebb romániai cionisták egyike, az UER nevében tette-e kijelentéseit, amely szervezet tudvalevőleg eddig elhárította magától a zsidó nemzeti kisebbség gondolatát és annak politikai konzekvenciáit. Az a tény azonban, hogy Carp szenátor, kommentáló cikke a „Curierul Izraelit“-ben, az Uniunea hivatalos lapjában jelent meg, arra enged következtetni, hogy az UER legalább is nem opponál Carp állásfoglalásával szemben.

Ezekután kívánatos volna, hogy az UER hivatalosan is szögezzék le a revízió alá vett fel-fogását ebben a kérdésben, mert ha Carp felszólalása csakugyan kurzusváltozást jelent az UER eddigi politikájában, *ugy megvan teremtve az ideológiai bázis, amelyen a romániai zsidóság egységes politikai szervezete felépülhet*. A politikában természetesen nem lehet megállni az elvi deklarációnál, különösen a kisebbségi politikában nem. Ha az UER elismeri a zsidóság népkisebbségi jellegét, úgy ennek le kell vonni összes logikus konzekvenciáit is, aminek először a politikai programban kell kifejezésre jutnia. Oszintén óhajtjuk, hogy Carp szenátor parlamenti felszólalása valóban új korszakát jelentse a romániai zsidóság politikájának.

A nemzeti parasztpárt csak Jorgával hajlandó kollaborálni, Averescuval nem

Amint azt közöltük, Jorga professor levelet írt Maniu Gyulának, amelyben egységes ellenzéki blokk alakítására hívta fel. A nemzeti parasztpárt Maniu Gyula aláírásával a következő válaszlevelet küldte el Jorgának:

Áthatva ugyanattól a meggyőződéstől, mint Ön, mi is szükségesnek tartjuk a küzdelmet a hatalmat bitorló kormány által elrabolt szabadságokért és hajlandók vagyunk kollaborációs megállapodást létesíteni az Önök pártjával a levelében jelzett feltételek értelmében. A mult tapasztalatai azonban kétségessé tették előttünk, hogy egy harmadik ellenzéki párttal való együttműködés megvalósulhat, amely párt a leginkább felelős a mai helyzetért és épen ez kötelez bennünket arra, hogy a közvéleményt újabb csalódástól megkíméljük.

A bukaresti lapok e válaszból arra következtetnek, hogy az ellenzéki blokk kialakulása nem látszik valószínűnek. Az „Adevarul“ reménykedik abban, hogy az ügyben még tárgyalni fognak a pártvezérek, a „Lupta“ viszont, amely ismeretesen a legádázabb ellenfele az averescánusoknak, megállapítja, hogy a táborok pártja végleg izolálva van. A „Viitorul“, a kormány félhivatalosa, leplezetlen kárörömmel fogadja a választ, megállapítja, hogy a tárgyaló felek árulással vádolják egymást s nem jósl nagy jövőt egy olyan együttműködésnek, amely kicsinyes anyagi érdekeket akar szolgálni.

GRAMOFON és LEMEZ LE PAGE

Mr. Dempsey még nem döntött

Szolgáljon minden politikus megnyugvására, hogy még Dempsey ur sem döntött, tehát nekik sem kell elsielniük a döntést, hogy összehívják, vagy ne hívják-e össze a leszerelési konferenciát.

Dempsey ur nem döntött afelőtt, hogy elfoglalja-e a romolai polgármesteri széket, vagy ne foglalja el. Hát bizony, ez a késedelem nem szép Dempsey urtól, aki tudhatná, hogy a romolai polgárok jóléte és erkölcsi intaktsága az ő dicsőségében megereszkedett bicepszeire épül, vagy szeretne felépülni.

A romolai polgárokkal szemben ez csaknem illoyalitás-számba megy, akik szeretnének bevonulni a világtörténelembe. S hogy bevonulhassanak, ehhez szükségük van a Dempsey boxbajnoki glóriájára. Ama glóriára, mely korunk egyetlen fényessége és sugarával bevilágít a sötétségnek mindama zugaiba, ahol a szellem föld alá kényszerített munkásai abszurd álmokat kergetnek . . .

Már volt egy korszak az emberiség történetében, amikor az erős izmok voltak az állam ama talpkövei, melyekre a hatalom és igazság épülete nehezedett. Spárta és a spártai korszak világa volt ez, nyílt és őszinte világ: katonai célokért hevülő, defenzív szellem töltötte el. Am Spárta mellett, mint az egész emberiséget bevilágító üstökös ragyogott fel Athén, a hellén dertü, életimádó és filozófia otthona, amelynek szépsége és tisztasága még ma is nosztalgiaival tölti el egynémely ember szívét. És Athén mellett Spárta hamarosan elhomályosult, annak ellenére, hogy Spárta a testkultúrát inkább az egészség és harmónia kedvéért üzte, mint a brutalitásért.

Ezzel szemben a mai Amerika se nem Spárta, se nem Athén, se e kettőnek szintézise. Amerika és az ő Dempseyje, akit néhány rugással Tunney letaszított a dicsőség ormáról: a naiv brutalitás hazája, az ipari, erkölcsi és kulturális dempseyzmusé, ahol a kvalitás helyét minden vonalon győzedelmesen foglalja el a kvantitás kultusza.

Am kár volna, sőt illoyalítás kizárólag Amerikát vádolni még mindezzel. Ma Erópa politikai, társadalmi és kulturális életében is óriási lendülettel tör előre a dempseyzmus szelleme. A boxbajnoki világfelfogás, mely szerint az a kiválóbb, a tömegek bizalmára legméltóbb, aki frissebb a rugásban, könyörtelenebb a haremodorban, elevenebb a könyörtelenségben, akár politikai, akár társadalmi, akár pedig kulturális vonatkozásban. Fascizmus, fajvédelem: mindezek a dempseyzmus állampolitikai revelációi, melyek még az ugynevezett demokratikus államokban is a küzdelmek motorikus hajtóerői, a demagógia és a legalantosság tömegszervezők kiszolgálói, a „panem et circenses“ történelmi rekonstrukciója.

Az, hogy Dempseyt, a boxbajnokot hívták meg egy amerikai város polgármesteri székébe, szokatlan, de nem elszigetelt jelenség. Egy kis szimbolikus tuzással nyugodtan állíthatjuk, hogy Európa igen sok országában, nem csak a városok, de a kormányok élén is, boxbajnokok állanak, akik az egykoron elengedhetetlen feltételként megkívánt szellemi képzettség és magasabbrendűség helyett csupán a szellemi, vagy hatalmi boxolás fölényével rendelkeznek, igaz: a hozzájuk hasonló és hozzájuk méltó tömegek tapsai mellett, — mert hiszen a tömegek még ma is rabjai annak a brutalitásnak hódoló fétiszizmusnak, mely annyira igazolja, hogy az emberiség mily kevéssé távolodott el ősi és eredendő primitivitásától.

Dempsey polgármesterjelöltté való avanszálása a spengleri elmélet egy darab igazolása. Spártai reneszánsz Athén reneszánsza nélkül. A szellem végleges letaszítását jelenti trónjáról, mely — a tizennyolcadik és tizenkilencedik század elején ugy látszott — megingathatatlanul áll talapzatán. A gépipari termelés és pilóta-mitológia mellé a demokrácia gyakorlati értelmezésének mikéntjeként rögzíthetjük meg a nagy eseményt: egy emberi közösség szellemi, jóléti, közigazgatási irányítását Dempsey kezébe óhajtják letenni Romola város polgárai, akiknek minden kvalitása izmainak tultengő kvantitásán nyugszik.

Ime: az izom és rugászenialitás, mint a polgári jólét garanciája, mint a korszellem spontán megnyilatkozása . . .

Kárlsbádi porcellán

Ebédlőszerviz 960.—

Kávészerviz 360.—

Üvegszerviz 336.—

FISCHER üvegudvar, Cluj

Valamikor, ábrándosabb korokban az ambiciózus fiatalok azért tanultak, virrasztottak és nyomorogtak, hogy tudásukat majdan embertársaik szolgálatára bocsássák. A karriernek a szellemi kiválóságtól függték, legalább is az esetek ötvenszázalékában. Romola városa fátyolt terít a multra, új utakat szab az érvényesülésnek, a vezérségnek, a rátermettség kritériumainak. Romola az agytekervények helyett a bicepszek uralmát hirdeti. S talán jól is

teszi ezt, hiszen csak egy jelentéktelen biológiai eltulodásról van szó. Ezért pedig nem érdemes nagy lérmát csapni.

Az egész ügyben végeredményben csak az a jelentős és elsodálkozató motívum, hogy Dempsey ur még nem nyilatkozott. Ebben a szerénységben van egy kis amerikai íz. Ha Dempsey ur Európában élne, már régen nyilatkozott volna. És pedig igen jó szavakkal. *Salamon László*

Ausztria két év múlva csatlakozik Németországhoz

Páris november 16. Az „Echo de Paris“ jelentése szerint Ausztria és Németország egyesülését két év múlva fogják kimondani, mert mindkét fél még nem tartja egészen elérkezettnek erre az időt. A két évet az egyesülés jogi és közigazgatási előkészítésére fogják felhasználni, azután Genfből kérik a csatlakozás megengedését.

MAGYAR SZINHAZ

BROADWAY

Csütörtök
nov. 17.
8 1/2-kor

Vasárnap
nov. 20.
6-kor

Péntek
nov. 18.
8 1/2-kor

Newyorkban 2500 előadást ért meg. Énekek, táncok.

Szombat
nov. 19.
8 1/2-kor

Az amerikai alkohol-csempészés izgalmas képei. —

Hétfő
nov. 21.
8 1/2-kor

A romániai cionista szervezetek legfőbb tanácsának ülése

Az elmúlt napokban ült össze Bukarestben a romániai cionista szervezetek legfőbb tanácsa. Az ülésen a következők vettek részt: Adolf Bernhardt, dr. I. Niemerover, dr. H. Brezis a regáti szervezet képviselőiben, dr. Kohn Hillel, dr. Marton Ernő és Weinberger Nándor az erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség képviselőiben, Berland és Torkanowsky a beszarábiai cionista szervezet kiküldöttei, valamint Wiznitzer, prof. I. Silberbusca és dr. M. Reifel a bukovinai cionista szervezet képviselőiben. A tisztújító gyűlés egyhangúlag Adolf Bernhardt nagyparost választotta meg a tanács elnökévé, míg annak főtitkára dr. A. Mioashan lett.

A cionista szervezetek legalizálásának kérdésében a gyűlés a következő határozatot hozta: A legfelsőbb tanács szükségesnek tartja és belátja annak fontosságát, hogy Romániában a cionista tevékenység minél szélesebb alapon törvényes elismerést nyerjen. Ennek érdekében megbizta az elnökséget, hogy december végéig szerezzen a kormánytól a cionista tevékenység érdekében szóló nyilatkozatot. Kérje ki egy jogi szakértőkből összeállított bizottság véleményét azon referátumok kérdésében, amelyeket a különböző országrészek cionista szervezetei terjesztettek elő az illető országrész helyzetéről. A referátumok tekintetében minden egyes országrészben ki kell kérni egy jogi szakértő előzetes véleményét. A legfőbb tanács által fogatósított minden intervenció csakis a jogszakértők bizottságának véleménye alapján történhet. A kormány előtt az elnök és a főtitkár reprezentálja a legfőbb tanácsot, amely fontosabb kérdésekben ki fogja kérni az adott pillanatban Bukarestben tar-

tózkodó összes tanácsstagok véleményét is.

Kimondotta az értekezlet, hogy az egyes országrészi szervezetek ki fogják cserélni egymás között az élükön álló végrehajtóbizottságok üléseiről szóló jegyzőkönyveket, valamint a helycsoportokhoz intézett körleveleket. Minden hivatalos cionista sajtóorgánium külön rovataban fogja közölni a többi országrészek cionista híreit, amelyeket a főtitkár útján fognak megkapni. Ugyanez a főtitkár feladata az, hogy a nemcionista sajtót is informálja a cionista munkáról. A külföld informálására szolgáló nagy sajtóiroda kérdését a legfőbb tanács központi irodájára bízták. Végül az értekezlet megállapította dr. Chaim Weizmann professzornak, a cionista világ-szervezet rövidesen Romániába érkező elnökének a különböző városokban történő látogatási programját. Weizmann bukaresti tartózkodása idején a legfőbb tanács ismét összeül. Ez az ülés többek között a négy országrész Tarbut egyesületeinek egységesítési kérdésével is fog foglalkozni.

Legjobb a
Béldi - kézfinomító

Puhit, fehérít, finomít. — Kapható mindenütt.

Főraktár:

EMKE - drogueria

Cluj (Kolozsvár)

IRÓK

SZERÉNY

NACH. Szerénység egyik leglitolikus, publicimű ujságja ebben az országban, ahová ed gondolatvillanyszeres tartoz rény Béla agitatatos munkája. A Zsidó C ennek a zsidó tott könyvben kuriozumok is alkockiz toval problémájával, radu't ki. A ből közöljük: ezek közül meg iparral 78 ez közszolgálatban tonai foglalkoztatásban és reskedelem és kereskedelem vendéglős és it folytat. A rus tóban legelhan iskolák működ gimnázium.

A szépirod legjobb nevei sok érdekes k Almanach, an utján rendelhe

A „Holnap Szerény Béla meg az Alma Nap“ egy ujság szerkesz zetekbe kerül tató szindarab e alkalmas müke Kelet könyvos

Samy Gro „Wenn schon“ ismerik mind a jó humornak. zsidó anekdotá pattogó előad könyv elejétől műnek az a zsid bosszantó, de A könyv meg osztályában.

SZINE-JAV könyvkiadó - cé piacra a világ legjavát. Ebben ler „Hajnali m jät, amely regén magyar világ k tét eleveníti f irásművészet könyveit a soroz házmeesterülke ben a Sánta ör mutattja a lak jó humorral meg számíthat. Szer „Ha nagyjaink különös helyzet belecsöppen a dalmi körülmén a szerző olyan témát, mint el Ebben a so fojtott tüzek“ modern írók le életét, nyüzsgé plasztikusan lát a könyvet. A rendelhetők az

MEGNY

כשר

IRÓK ÉS IRÁSOK

SZERÉNY BÉLA ZSIDÓ CSALÁDI ALMANACH. Szerény Béla a ruszinszkói zsidó közélet egyik legmarkánsabb alakja. Kisebbségi politikus, publicista és író, aki a zsidó „Néplap” című újságjával a csehszlovák köztársaságnak ebben az országrészében gyökeresen megváltoztatta a zsidóság gondolkodását. A chaszid világban, ahová eddig alig juthatott be egy újszerű gondolatvillanás, most a zsidó reneszánsz szinte szerves tartozéka ennek a világnak. És ezt Szerény Béla agilitásának, körültekintő és tapintatos munkájának kell köszönni.

A Zsidó Családi Almanach egyik bizonyítéka ennek a zsidó munkának. A tetszetősen kiállított könyvben a naptári részen kívül a naptári kuriozumok ismertetését találja az olvasó. Foglalkozik továbbá a naptár megreformálásának problémájával, aminek ötlete a Népszövetségből adu't ki. A csehszlovákiai zsidók statisztikájából közöljük: A köztársaságban él 355 000 zsidó, ezek közül mezőgazdasággal foglalkozik: 43,261, iparral 78 ezer 992, kereskedelemmel 155,162, közszolgálatban, szabadfoglalkozásban és katonai foglalkozásban vannak 27,072-en, házi-szolgálatban és barmunkában 49,855-en. A kereskedelem és forgalom csoportjában az árukereskedelem van a legerősebben képviselve, vendéglős és italmérési ipart csak 17,426 személy folytat. A ruszinszkói, tehát a kultúra tekintetében legelhanyagoltabb részekben újabbán héber iskolák működnek, közöttük a muakácsi héber gimnázium.

A szépirodalmi részben a zsidó irodalom legjobb neveivel találkozunk. Palesztináról is sok érdekes közleményt ölel fel a Zsidó Családi Almanach, amely az Uj Kelet könyvosztálya utján rendelhető meg.

A „Hólnapi Nap” (Der nächtiger Tag) címen Szerény Béla háromfelvonásos komédiája jelent meg az Almanachal egyidőben. A „Hólnapi Nap” egy újság címe, a főszerkesztő pedig az újság szerkesztője, aki a legkomikusabb helyzetekbe kerül azzal, hogy szerelmes. A kacagtató szindarab egyszerű diszletezése miatt nagyon alkalmas műkedvelői előadásra. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Samy Gronemann: *Scholet* (Adalékok a „Wenn schon” filozófiájához). A szerző nevét ismerik mindazok, akik barátai az egészséges jó humornak. Gronemann ebben a könyvében zsidó anekdotákat csoportosít könnyed, frissen pattogó előadásban. Csupa ötlet és poén a könyv elejétől végig. Különös érdekessége a műnek az a zsidó szatira, amely végigvonul rajta: bosszantó, de nem sértő, vidám, de nem bántó. A könyv megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában.

SZINE-JAVA KÖNYVEK: A Pantheon-könyvkiadó-cég tetszetős kiállításban hozza piacra a világirodalom elbűszelő termékeinek legjavát. Ebben a kollekciónban találjuk Schnitzler „Hajnali mérközés” című szenzációs novelláját, amely regényszámba mehet. A letűnt osztrák-magyar világ katonaságának egyik jellemző esetét eleveníti föl mesteri meglátásokkal és az írásművészet csodálatos erejével. Érdekesebb könyvei a sorozatnak: Dahl F.: „Utazás egy házmeesterfülke körül.” Humoros regény, amelyben a Sánta ördög leemel a ház fedelét és bemutatja a lakók életét. Sok szívből fakadt humorral megírott könyv, amely sok sikerre számíthat. Szenzációs könyv Fouchardiere műve: „Ha nagyjaink visszatérnek.” A regény azt a különös helyzetet tárgyalja, ha egy nagy ember belecsöppen a megszokott pozíciójából új társadalmi körülmények közé. Nem új gondolat, de a szerző olyan ötletesen oldotta meg ezt a hálás témát, mint előtte alig valaki.

Ebben a sorozatban találjuk Dekobra: „Elfojtott tüzek” című regényét. A legnépszerűbb modern írók legjava könyve ez. Aki Hollywood életét, nyüzsgését, lüktetését, nagy arányait plastikusan látni akarja, föltétlenül olvassa el a könyvet. A könyvek ára füzve 55 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában.

Erdélyi Béláról kiderült, hogy két izben meglopta házi orvosát és a váltóhamisítások egész sorozatát követte el

(Budapest, november 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Forgách Anna meggyilkolásával kapcsolatos bűntényben a nyomozással megbízott vizsgálóbíró újabb súlyos vádpontokat talált Erdélyi Béla ellen. A nyomozás során ugyanis kiderült, hogy Erdélyi Béla az utóbbi évek során a bűncselekmények egész láncolatát követte el. Így többek között sokkal több váltóhamisítás bizonyult rá, mint a vizsgálat elején és az is kiderült, hogy a váltók nagyrésze felesége halála napján járt volna le.

Ezenfelül Erdélyi két esetben meglopta

családjának házi orvosát, mindkét esetben mintegy 150 pengőt tulajdonítva el tőle. A házi orvos a családra való tekintettel annak idején nem tett feljelentést Erdélyi Béla ellen, azonban, miután Enyedi vizsgálóbíró az ügyről tudomást szerzett, megidézte maga elé az orvost. Az orvos a vizsgálóbíró előtt kijelentette, hogy a lopások tényleg megtörténtek, azonban nem kívánja Erdélyi megbüntetését. Ennek ellenére Erdélyi ellen lopás büntette címén is hivatalból megindítják az eljárást.

A párisi vizsgálóbíró lakásán őrzött hamislebélyegzésű járadékkötvényeket betörők akarták elrabolni

A Blumenstein-ügy a magyar parlament előtt

Páris, nov. 16. Az „Oeuvre” szerint a magyar kötvényhamisítások mértékének megállapítása legalább két hónapot vesz igénybe, mert a Credit Lyonnais által beváltott címletek statisztikáját össze kell hasonlítani Magyarországgal kimutatásaival. A „Figaro” szerint a bíróság Blumenstein és védője jelenlétében felbontotta a címleteket tartalmazó lepecsételt csomagokat.

Blumenstein a kötvényhamisítási ügybe bele igyekszik keverni a címletek lepecsételésével foglalkozó más társulatokat és a magyar kormányt is.

Budapest, nov. 16. A kötvényhamisítási ügyben a nyomozás rendkívül gyors tempóban indult meg. Pesthy igazságügyminiszter a pénzügyi és igazságügyi bizottságban kijelentette, hogy minden meg fog történni a bűnösök kiderítésére. Ha vannak közöttük magyarok, úgy azok elveszik büntetésüket. A főkapitányságon nagy diszkrécióval folyik a vizsgálat. Blumenstein Budapesten tartózkodó ségorát, aki tőzsdebizományos, szintén kihallgatják az ügyben. Vallomását rendkívül fontosnak tartják.

A magyar parlament pénzügyi bizottságában Hajós Kálmán erősen visszautasította a „Matin”-nak azt a híradását, mely a magyar kormányt azzal gyanúsítja, hogy a kötvényhamisítási ügyet, hasonlóan a frankhamisításhoz, szintén támogatta. Lehetetlen ilyet állítani, amikor a frankhamisítás bűnösei most is börtönben ülnek. (Windischgrätzet kivéve.) Felvilágosítást kér az ügyben az igazságügyminiszteről.

Budapest pénzügyminiszter ezután részletesen ismertette a lebélyegzés technikáját és hangsúlyozta, hogy most még lehetetlen pontos képet adni az okozott kár nagyságáról.

Páris, Colombani és Perrier rendőrtisztviselő a párisi értéktőzsdén, La Caze, volt konzul irodájában házkutatást tartottak a részvényhamisításokkal kapcsolatban. Egyidejűleg Párisba érkezett egy Adler nevű bécsi banktisztviselő, annak megállapítására, hogy nincs-e osztrák lebélyegzésű kötvény a Blumenstein által hamisított kötvények között.

titott kötvények között.

A Blumenstein-ügyben nyomozó vizsgálóbíró tegnap délben bejelentette a párisi rendőrségen, hogy hétfőn este lakásán betörést kíséreltek meg. A betörők lakásáról eltávolították a lakatot, de munkájuk közben megzavarták őket s így elmenekültek. A betörés Blumenstein-üggyel kapcsolatos, mert tudvalevő, hogy a vizsgálóbíró mintegy hatvanmillió frank értékben lakásán őrizi a magyar állampapírok egy részét.

Páris, november 16. A „Matin” híradása szerint bebizonyítottak vehető, hogy a Tovbini testvérek és Fallois, a párisi szovjet-követség ügynökei voltak. Mindketten az Orosz-Azsiai Bank vasutkötvényeit is hamisították. A francia vizsgálóbizottságok és a budapesti rendőrkiküldöttek előtt hosszas tanácskozások folytak a kötvényhamisítási ügyben. Megállapítást nyert, hogy a magyar állam kára körülbelül 40-50 millió márkára tehető.

Blumenstein egyébként azzal védekezik, hogy a kötvényeket benyújtó francia állampolgárok igazolhatják, hogy az értékpapírok az ő tulajdonukba tartoznak és, amint azt a Millerand-féle jegyzék megszabja, ezek a kötvények 1921 július 26-ikán már az utódállamok területén kívül birtokoltattak. Blumenstein azt állítja, hogy a címleteket tényleg eladta francia állampolgároknak és azok a fenti időpontban francia állampolgárok tulajdonában voltak. Erről a németországi bankok dokumentumaival tud tanuskodni.

Női

felöltők és ruhák

Reiner áruházban. Cluj

Dus választék. Külön méretosztály
Calea Regele Ferdinand No 9. (Wesselényi-u.)

MEGNYILT BODEGA

Naponta friss felvágott, tejtermék és saját készítményű sütemények. Viszonteladók kedvezményt kapnak. Ugyanott a kapubejáraton משרת ממשלתי. Naponta frissen vágott liba, libaszir, zsirnakvaló kapható

Malom-u. 8.

volt Lebovics-féle mészárosüzlet

Maniu Gyula nyilatkozik az Uj Keletnek a Manoilescu-perről és a kormány közeli bukását jóslja

(Cluj-Kolozsvár, november 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A ma déli bukaresti expresszvonattal Kolozsvárra érkezett Maniu Gyula, a nemzeti parasztpárt vezére. Közvetlenül megérkezése után a párt Mária királyné-uccai klubhelyiségébe hajtatott, ahol már várták a párt kolozsvári vezérei, képviselői: dr. Vaida Sándor, dr. Seol Aurel képviselők, dr. Valentin Porutiu, dr. Simion Tamás szenátorok, Jon Radulescu egyetemi tanár és mások. Az egybegyűlték előtt a párt vezére csaknem kétórás expozéban ismertette a politikai élet aktuális eseményeit. Kétségtelen, hogy ezekből az eseményekből, a politikai élet éles küzdelmeiből egyre határozottabban és egyre biztosabban emelkedik ki a nemzeti parasztpárt vezérének alakja. Maniu egyenesvonalu, szívós és határozott politikája példátlanul megerősítette a nemzeti parasztpárt helyzetét, a legutóbbi nagy parlamenti összetűzések alkalmával elért sikerei pedig a politikai élet premier planjába emelték magának a vezérnek személyét is.

Mania és a közvélemény

Maniu Gyula hét évig rezisztált a liberálisok és az avereskánusok támadásainak, hét éve utasítja vissza a liberálisok közeledési kísérleteit. Ez alatt a hét év alatt szüntelen támadták Maniut, de az idők az ő politikáját igazolták és ma az ország közvéleménye Maniu Gyulától várja nemcsak a kormányváltozást, de benne látja azt az embert, aki az ország mai súlyos politikai és mindent letaroló gazdasági válságából ki fogja vezetni.

A délután folyamán Boila Romulus professzor Fűrde-uccai lakásán felkerestük Maniu Gyulát, hogy véleményét kikérjük az utóbbi napok sorsdöntő eseményeiről. A nemzeti parasztpárt vezérét Boila professzor dolgozószobájában találjuk meg. Egyedül van és épen a bukaresti lapok jelentéseit olvassa. Mert Maniu őszinte híve a demokráciának, aki nemcsak hangoztatja, de hisz is és megbecsüli a közvélemény megnyilatkozásainak erejét. Ellentétben Bratianu Jonellel, aki egyetlen alkalmat sem mulaszt el arra, hogy a sajtóval szemben érzett dezintereszementjának kifejezést ne adjon.

Nem ad interjút

Az interjúadás elől az öt annyira jellemző szeretetreméltósággal tér ki a nemzeti parasztpárt vezére.

— Néhány órával ezelőtt érkeztem meg Bukarestből — mondja — és néhány óra múlva már utazom is vissza. Éles harcban állunk a politikai élet frontján, nincs időm pihenésre. Azért jöttem csupán Kolozsvárra s azért szakítottam ki magamat 12 órára tevékenységemből, hogy összejöjjenek egy kicsit kolozsvári barátaimmal és informáljam őket a legújabb eseményekről.

Maniu tehát nem ad interjút. Dehát, ha nem ad interjút, meg kell kérdeznünk mégis, hogy mi a véleménye Manoilescu Mihály felmentéséről? A vezér pillanatig gondolkodik, azután határozottan válaszolja:

— Mi a véleménye elnök urnak az általános politikai helyzetről?

— A kormány helyzete rendkívül válságos. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy rendkívüli eszközökhöz volt kénytelen nyulni.

URANIA-MOZGO

Mary Kid, Angello Ferrari kiváló művészek

Benz cirkusz

megható cirkuszdrámában. Monopol sláger

hogy pozícióját ideig-óráig fentarthassa. A rendtörvény megszigorítása, amelyről egyébként bejelentettük a kamarában, hogy nem fogjuk respektálni, a közvélemény elnémitása, a gyulafehérvári, majd bukaresti gyűlésünk betiltása mind a veszély pszichozisának a megnyilatkozásai.

— Az ellenzéki blokk?

— A tárgyalások még nincsenek abban a stádiumban, hogy nyilatkozhasam. Jorga professzor hozzám intézett levelét megválaszoltuk.

Bratianunak menni kell!

Maniu itt elgondolkozik, majd emelt hangon folytatja:

— A kormány kétségtelenül áttért a nyilt és leplezetlen diktatúrára.

E hó végén a magyar parlament plénuma elé kerül a numerusz klauzusz módosításáról szóló javaslat

A magyar kormánypart egyhangúlag elfeleli a Wolff Károly-frakciónak a numerusz klauzusz körüli magafarítását

(Budapest, november 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A numerusz klauzusz módosító törvényjavaslat körül ma is élénk vita volt a magyar parlament folyosóin. Az a hangulat, amely Wolff Károly ellen a kormánypartban már tegnap megvilágított, mára csak fokozódott és egyre több egységspárti képviselő hangoztatta, hogy Wolff Károly vasárnap eljárása nem maradhat szó nélkül és nem multhat el a következők mellőzésével. Olyan képviselők is, akik határozottan nem tartoznak a kormánypart ugynevezett liberálisabb szárnyához, azt hangoztatták, hogy Wolff Károly szerepét tisztázni kell, mert nem lehet valaki páros napokon ellenzéki, páratlan napokon kormánypart.

A kormánypart hivatalos estilapja vezércikkben foglalkozik Wolff Károly szerepével és ebben a cikkben többek között a következőket mondja:

„A kormány fontos kül- és belpolitikai okokból elhatározta a numerusz klauzusz revízióját. Wolff Károly szembefordult ezzel az elhatározással. Am akkor tessék levonni ennek a szembefordulásnak a konzekvenciáit is! Nem lehet valaki egyszerre kormányt támogató parttag s ugyanakkor a leghevesebb ellenzéki vezér, aki nemcsak magáévá teszi, hanem meg is toldja azokat az invektívákat és gyanúsításokat, melyekkel a kormány elhatározását próbálják kompromittálni a keresztény közvélemény előtt.”

Egyesek még tovább mentek és azt hangoztatták, hogy számon kell kérni Wolff Károlytól nemcsak egész szereplését, de beszédének azt a részét is, amelyben a politikai kettősükről szól és amely kétségtelenül gyanúsítást foglalt magában, anélkül, hogy Wolff Károly férfiasan megmondotta volna, kire vonatkoznak ezek a gyanúsítások.

A kormányparton különben a szélső jobboldal vereségének tartják az akciót, mert Wolff és Gömbös már ma délelőtt sietett gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter előtt kijelenteni, hogy a miniszter ellen nem intéztek támadást, csupán elvi harcot akarnak folytatni.

A numerusz klauzusz módosító javaslat egyébként rövidesen a parlament elé kerül. A keresztény gazdasági párt már szerdán délután hat órakor értekezletet tart, amelyre ma szétküldték a meghívókat. A meghívókon az elnökség az illető képviselőt arra kéri, hogy a holnapi értekezleten okvetlenül vegyen részt, tekintettel ennek rendkívül fontos tárgysorozatára. Értesülésünk szerint a kereszténypart holnapi értekezletének egyetlen tárgya van: a numerusz klauzusz módosító javaslat ismertetése.

Az értekezleten gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter fogja a kereszténypart tagjai előtt a javaslatot ismertetni, de jelen lesz gróf Bethlen István miniszterelnök is, aki szintén fel fog szólalni.

Bartók 280

op. 17. vonósnégyes, kplett L.

LEPAGE-nál Cluj

— Diktatúrát azonban csak olyan kormány gyakorolhat huzamosabb ideig, amely nem talál megfelelő ellenállásra. Nos, a nemzeti parasztpárt nem hajlandó túrni a diktatúrát, az alkotmány és a szabadságjogok megsértését és nemcsak az ellenzéki blokkal karöltve, de egymaga is elég erős lesz ahhoz, hogy ennek a rendszernek véget vessen. Bratianunak menni kell!

Nyugodtan, lassan és minden szót külön hangsúlyozva, fejezi be nyilatkozatát a nemzeti parasztpárt vezére. Hangjából szinte fanatikus törvényszeretete, tántoríthatatlan hite és a jobb jövő optimizmusa csendül ki. Maniu Gyula ma este visszautazott Bukarestbe.

A kormánypart csütörtökön tart értekezletet és ennek tárgya szintén a numerusz klauzusz módosításáról szóló javaslat ismertetése lesz. Itt is a kultuszminiszter beszél először. Ismerteti a javaslatot, azután pedig a miniszterelnök szólal föl.

Egészen bizonyos, hogy a kormányparton minden nagyobb vita nélkül elfogadják a javaslatot,

arról azonban most nem döntenek, hogy a javaslat megszavazása pártkérdés-e, vagy sem. Azt mondják, erre nem is fog sor kerülni, mert a kormányparton csak három-négy olyan ember van, aki a javaslatot nem akarja megszavazni és ezek úgy oldják meg a kérdést, hogy annakidején, mikor szavazásra kerül a sor, nem lesznek jelen az üléssteremben.

A kereszténypart szerdai és a kormánypart csütörtöki értekezlete után a kultuszminiszter pénteken a Ház plénuma elé terjeszti a numerusz-klauzusz módosításáról szóló törvényjavaslatot, amelyet nyomban kiadnak az illetékes zizottságnak sürgős tárgyalás céljából. A bizottság már a jövő héten letárgyalja a javaslatot, amely így még november utolsó hetében a képviselőház plénuma elé kerül.

Köztudomásu, hogy a javaslat törli a numerusz-klauzuszról szóló törvény 3. paragrafusának egyik bekezdését és az egyik estilap ma már közli azt a szöveget, amelyet állítólag a kultuszminiszter pénteken a Ház elé terjeszt. Egész hiteles forrásból nyert értesülések szerint ez a szöveg nem felel meg a valóságnak, ilyen szöveg nem készült és a kultuszminiszter által beterjesztendő törvényjavaslat szövege egyáltalában nem egyezik meg az estilapban közölt szöveggel. Tény, hogy a beterjesztendő törvényjavaslat igen rövid, azonban nem tartalmaz olyan intézkedést, mintha az egyetemen való felvételnél sportszerű testi fejlettség, vagy bármilyen testi kiválóság szempontjából vizsgálat alá vennék a felvételre jelentkezőket.

STANIOLEPAGE

Friss norvégiai

csukamájolaj

már megérkezett. Teljesen iztelen és szagtalan, csaknem olyan, mint a sardinia olaj. —
1 üveg ára 50 lej. 4 üveg rendelésnél a portót nem számítjuk fel. Leírást ingyen és bérmentve küldünk, ha egy lev. lapon pontos címét kézli. Főraktár: dr. Biró gyógyszer-tár, Cluj

Elfo

(Ber
sítőjatól
kültelki
viselkedé
cáról re
városi e
gyilkos
nyomozás
Scharfe
Az e
volt, kés
dotta, h
düsselde

(Buc
tudósítój
nál nagy
Egy névt
lat megál
tárnok m
lált. Az
pénztárn
államvas
bírójának
vizsgálat
kik voltak
Ugyan
magyarán
vizsgálat t

Közölt
Reinhardt
Newyorkb
turnéját.
ugyanis R
a Deutsch
a kikötőbe
egyik tiszt
hardtnak
amelyben
meg Philip
kártérítési
kártérítési
ellen, azzal
megszerz
adásának j
rében szerz
értelmében
turnéján c
Reinhardt
tárgyalt v

Höl
és velour

5000
és a

CA
kalapszal

Elfogták Schultze berlini tanácsos gyilkosát

A gyilkos egy betörőbanda élén állott

(Berlin, november 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közölte az Uj Kelet, hogy Berlin egyik külterületi vendéglőjében egy vendég, akit hangos viselkedése miatt kitésekeltek a helyiségből, az utcáról revolverrel lőtt a vendéglőbe és ott Schulze városi elöljárót és Neumann cipézt leterítette. A gyilkos megszökött és a megindított nagyarányú nyomozás csak most tudta kideríteni kilétét Johann Scharfe személyében.

Az elfogott Scharfe, aki eredetileg kovácssegéd volt, később artista és utazó ügynök lett, elmondta, hogy Harry Kobler, egy tizenkilencéves düsseldorfi pincér társaságában szervezett betörő és

tolvajbanda élén áll. Bevallotta, hogy Friedrichstadt berlini külvárosban valóságos betörő-kurzust tartott fenn a „fiatal jelöltek“ számára. Kioktatta őket a kabátlopástól a boltokban és klubhelyiségekbe való betörésig és az első „leckeórák“ abból állottak, hogy a kezdő bűnözőket rávette, hogy szegődjenek el pincéreknek, de csak egy napig legyenek a helyiségben, lopjanak össze, amit tudnak, azután oldjanak keréket. A főpincér beismerése szerint 15 ilyen tanítványa volt, akik két hónap alatt Scharfe irányítása mellett az összes Berlinben elkövetett betöréseket hajtották végre. A rendőrség az összes Scharf által megjelölt betörőket letartóztatta.

Hatmillió lejt sikkasztott a focsani-i vasútfállomás pénztárnoka

Elmozdítottak állásából egy szélhámos agronomot

(București-Bukarest, nov. 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A focsani vasúti állomás pénztárnokánál nagyarányú sikkasztásoknak jöttek a nyomára. Egy névtelen feljelentés nyomán megindult vizsgálat megállapította, hogy Gheorghiu állomásépítész-tárnok már évek óta hamisított jegyekkel manipulált. Az eddigi eredmények szerint a sikkasztó pénztárnok hatmillió lejjel károsította meg az államvasutakat. A focsani törvényszék vizsgálóbírójának rendeletére Gheorghiu állomásépítész-tárnok ellen vizsgálatot folytattak. A vizsgálat tovább folyik annak megállapítására, hogy kik voltak a sikkasztó pénztárnok bűntársai.

Ugyancsak Bukarestből jelentik, hogy a dolji nagyarányú kisajátítási visszaélések ügyében a vizsgálat befejezéshez közeledik. Ismeretes, hogy az

egyik bukaresti napilap leleplezése nyomán megállapítás nyert, hogy a dolji kisajátításnál működő agronomok sok millió lejjel károsították meg az államot és a kisajátításra jogosítottakat.

Az agronomok nagy pénzüsszegek ellenében boldognak-boldogtalannak utaltak ki földdarabokat s megtörtént az, hogy egy és ugyanazon földre öt szabályszerű irással rendelkező jogosult is jelentkezett. A vizsgálat eredményeképpen Leonida Gheorghescu agronomot a földművelésügyi minisztérium mellett működő fegyelmi bizottság elmozdította állásából és hivatalvesztéssel sújtotta. A bünygi vizsgálat ettől függetlenül tovább folyik az agronomok ellen.

Reinhardt óriási összeget deponált, hogy megtarthassa amerikai turnéját

Közöltük tegnap azt a hírt, amely szerint Reinhardt, aki társulatával már megérkezett Newyorkba, kénytelen volt feladni amerikai turnéját. A páris-amerikai hírforrás szerint ugyanis Reinhardték tegnap délben, amikor a Deutschland fedélzetén Newyorkba érkeztek, a kikötőben már várta a clevelandi törvényszék egyik tisztviselője. A tisztviselő átadta Reinhardtnek a clevelandi törvényszék idézését, amelyben november 16-ára tárgyalásra idézik meg Philipp Miner, clevelandi színházigazgató kártérítési perében. Miner egymillió dolláros kártérítést keresetét nyújtott be Reinhardt ellen, azzal az indoklással, hogy annak idején megszerzte Reinhardtól a Mirakel első előadásának jogát, később pedig 1925 szeptemberében szerződést kötött Reinhardtal, amelynek értelmében Reinhardt legközelebbi amerikai turnéján csakis Miner színházaiban játszhat. Reinhardt ugyan tagadja, hogy bármikor is tárgyalt volna Minerrel, a pör elintézéséig

azonban mégis kénytelen volt turnéját feladni. Reinhardt Newyorkból egyenesen Hollywoodba akart utazni, ahol különböző filmvállalatokkal van szerződése, a per eldöntéséig azonban ily körülmények között sem filmet, sem színpadon nem szerepelhet.

Értesülésünk szerint a hír ebben a formájában nem felel meg a valóságnak. Reinhardt pöre Miner clevelandi igazgatóval már huzamosabb ideje tart és Reinhardt a pört amerikai turnéjának megkezdése előtt számításként vette. A turné vállalkozói akkora összeget deponáltak az illetékes törvényszék előtt, mely a pör eldőltségéig teljesen szabad kezét hagy Reinhardtnek arra vonatkozólag, hogy ő és társulata hol lépjenek fel Amerikában. Reinhardtnek tehát semmi oka sem volt, hogy amerikai turnéját feladja és így nem felel meg a valóságnak az sem, hogy éppen a clevelandi pör miatt hollywoodi utját is el kellett halasztania.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági sajtóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Főszerkesztő: Marton Ernő.
Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök
5688. Chesván 22.
1927. nov. 17.

— Benes a cseh nemzeti szocialista párt megszervezése miatt akar lemondani külügyminiszterségéről. Prágától jelentik: Politikai körökben hetek óta beszélnek Benes cseh külügyminiszter távozásáról, mert teljes erejével a cseh nemzeti szocialista párt megszervezéséhez akar fogni, hogy azután alkalmasabb időben ismét beüljön a külügyminiszteri székbe. Lemondásának második oka az, hogy nem akarja vállalni a további felelősséget Rothermere lord akciójának következményeire. Utódjául Hodzsa Milan politikust emlegetik, aki párisi és londoni utján már elkészítette a maga számára a terepet. Hodzsát német polgári körökben is szívesen látnák a külügyminiszteri székben, különösen azért, mert legutóbb sokat tárgyalt kisebbségi körökkel.

— Olasz csapatok szálltak partra a bolgár partvidéken. Párisból jelentik: Az „Europa Press“ arról értesül a francia külügyminisztériumból, hogy a bolgár partvidéken olasz csapatokat és hadianyagokat szállítottak partra. Francia hivatalos körökben emiatt nagy a nyugtalanság, különösen a küszöbön álló bolgár-olasz szövetségi szerződés megkötése miatt.

— A német érettségi vizsgákat leegyszerűsítik. Berlinből jelentik: A porosz Landtag tegnap tárgyalta a közoktatásügyi bizottság javaslatát az érettségi vizsgák leegyszerűsítése tárgyában. A javaslat szerint az írásbeli dolgozatok terjedelme nem lehet nagyobb egy osztályvizsgán bemutatott dolgozathoz. Fontos ujtása a javaslatnak, hogy az érettségi vizsgák miniszteri biztosa ugyanannak az iskolának az igazgatója is lehet. A törvény nagy súlyt helyez azonban arra, hogy az iskolákat évközben az állam ellenőrző közegegyesítéssel látogassák meg. A magántanulók számára a törvény szintén nagy könnyebbségeket helyez kilátásba. A törvényjavaslatot valószínűleg már a közeli napokban megszavazzák, úgy, hogy az új érettségi már ebben az évben életbe lép.

Ha kottát rendel

forduljon az ország legnagyobb szaküzletéhez, Moravetz Timisoara céghez, gyorsan, pontosan és mindenkor a legolcsóbb árban kapja. Jegyzékek ingyen.

— 600 ezer lej tiszta nyereséget mutat fel a kolozsvári strandfürdő. A napokban zárták le a kolozsvári strandfürdő könyveit s a számadásból megállapították, hogy a fürdő ebben az évben egy millió lejt forgalmazott. Tekintve, hogy az egy millióból 600 ezer lej tiszta nyereségként szerepel, megállapítható, hogy a strandfürdő a város legjövedelmezőbb üzeme. A számadások lezárása után az állandó választmány elhatározta, hogy a nyereség egy részét új beruházásokra fogja felhasználni s a jövő nyári szezonra kibővített strandfürdőt.

* Tüdő fűcukorka a köhögést, fulladást megszünteti azonnal. Megóv járványos betegségektől. Ára 15 lej, Osváth gyógyszerár Targu-Mures.

Hölgyeim! A téli szezon most kezdődik nyulször és velour-ujdonságokkal. Ujból érkezett

5000 drb. Ára 200 lei, és a legdrágább

280 lei.

CARMEN

kalapszalon, Cluj, Cal. Victoriei 4. (Kossuth L.)

URANIA MOZGÓ

Mary Kid, Angello Ferrari kiváló művészek

Benz cirkus

megható cirkuszdrámában. Monopol sláger

Héber lemezek

Pinkászovics, Rosenblatt stb. világhírű kántoroktól

LEPAGE gramofonosztály Kolozsvár

280
Cluj

olyan kormány amely nem talál nemzeti paraszt-taturát, az alkot-sértését és nem-ve, de egymaga ennek a rend-ak menni kell! den szót külön-ozatát a nemzeti szünet fanatikuss-ni hite és a jobb-ianu Gyula ma

lénuma dosítá-

cióknak

tart értekezle-amerusz klau-át ismertetése beszél először. pedig a minisz-

a kormány- vitát nélkül

ek, hogy a ja-e, vagy sem. g sor kerülni, rom-négy olyan n akarja meg-meg a kérdést, azásra kerül a remben.

a kormánypárt kultuszminiszter rjeszti a nume-ó törvényjavas-ak az illetékes eljából. A bi-nyalja a javas-utolsó hetében il.

at törli a nu-3. paragrafu-nyik estilap ma-yet állítólag a-éz elé terjeszt. esülések szerint-óságának, ilyen- miniszter által-övege egyálta-tilapban közölt-ztendő törvény-nem tartalmaz-gyetenem való-tság, vagy bár-jából vizsgálat-zóket.

PAGE

olaj

en és szagta- linia olaj. — 4 üveg ren- delésnél a- st ingyen és- lapon pontos- ó gyógyszer-

— **A nagyváradi ortodox zsidó hitközség közgyűlése.** Nagyváradról jelentik: Élénk részvétel mellett zajlott le a napokban az ortodox zsidó hitközség évi közgyűlése. A gyűlést Reich József elnök nyitotta meg azzal a bejelentéssel, hogy miután öfelsége Ferdinánd király halála óta nem volt közgyűlés, ez alkalommal emlékszik meg a kegyelet és hódolat szavaival az elhunyt királyról. Kirsch Henrik, a hitközség főjegyzője referált az elmúlt munkaév eseményeiről és eredményéről. Közölte, hogy a hitközség a súlyos gazdasági helyzetbe való tekintettel, de a rituális követelmények szem előtt tartásával, leépítéseket szándékozik keresztülvinni. A jelentést, valamint több előterjesztést a közgyűlés egyhangúlag elfogadott.

— **Egy őrjárat tagjai kiraboltak egy járókelőt.** Ma délelőtt tárgyalta a kolozsvári katonai törvényszék Bobota József őrmester és Szabó Dénes közkatona büntését. A vádirat szerint a két vádlott még a nyáron, egy éjszakai őrjárat alkalmával, leigazoltatták Gellei Sándor kolozsvári fiatalembert. Amikor Gellei elővette pénztárcáját, hogy ebből az igazolványokat kivége, Bobota őrmester kikapta kezéből a pénztárcát és zsebre vágta. Gellei erőiesen tiltakozott az őrmester eljárása ellen, mire az őrjárat tagjai nekiestek a szerencsétlen fiatalembernek és addig verték, míg ájultan terült el a kövezeten. A katonai ügyész a vádlottak súlyos megbüntetését kérte és tettüket közönséges rablásnak minősítette. A védőt, dr. Dunca és dr. Stalescu, a per elnapolását kérték, mivel az egyik vádlott, Szabó Dénes, nem jelent meg a tárgyaláson. A hadbírósg rövid tanácskozás után helyet adott a védők érvelésének és új terminust tűzött ki az ítélet kihirdetésére.

— **Dempseyt polgármesternek akarják megválasztani.** Newyorkból jelentik: Dempseyt, a boxmérkőzés exvilágbajnokát, Rowola amerikai város meghívta a polgármesteri székbe. Dempsey még nem döntött afelett, hogy elfogadja-e a meghívást.

Kötött divatkabát 485
mindenszínben lei
Blatt-áruház CLUJ

— **Ossyp Dimov: Nyu.** (Bemutató a kolozsvári Román Nemzeti Színházban.) „Banális történet 7 képben“ így definiálja darabját az orosz zsidó Dimov, akinek poetikus, halk „Szomorúságának éneke“ jólismert az erdélyi közönség előtt. Míg azonban a „Szomorúságának éneke“ -ben a meszeszerűség misztikumáig kerdőzi a darab szerkezeti fogyatékosait, addig a társadalmi problémát, nevezetesen egy házasságtörést szemléltető Nyuban leplezetlenül nyilatkoznak meg Dimov erényei és hibái is. A hős, Nyu, a hisztériáig szenzibilis fiatal lány, készületlenül lép a házasságba és egy forró bál éjszakán (itt kezdődik a darab) szerelmes lesz egy zengzeter beszédű, de léha poétába, akiben a lányszoba álmait véli megvalósítani. Következnek a háromszög komplikációi, Nyu anya lesz és nem tudja, ki a gyermek. Egzaltált érzésvilága a kételyek és a lelkiismeretfurdalás malomkövei közé kerül, szabadulni szeretne a vízióktól és hol találna nagyobb szabadságot, mint a halálban? Mindez, ami eddig történt, öt filmszerű, néha csodálatosan finom, néhol a rémdráma effektusaival dolgozó képben peregrál. Az utolsó két kép (a temetés és Nyu szüleinek siránkozása) már nem tartozik a darabhoz, erőitett és felesleges. Az előadás nem volt egyenletes. **Sandry** kisasszony a címszerepben nem mindig ütötte meg a megfelelő hangot, **Simionescu** (a férj) csak ritkán tudta kelteni a féltékeny férj illúzióját. Egyedül a költő: **Petre Bulandra** vitt való életet figurájába és kölcsönzött drámai erőt gyönyörű hangjának és gesztusainak. A Nyu után **Vasile Prodannak** „Szimfónikus koncert“ című egyfelvonásos vígjátékát mutatta be a színház, amelynek bővérű humorát **V. Vasilescu** tökéletes kabinetalakításban juttatta érvényre.

(k. r.)
— **Az idén nem lesz katasztrófális hideg,** mert akármilyen hideg lesz, már 4000 lejért vehet magának egy finom szövetből készült télikabátot a Katz és Fia cégnél. (Cluj, Piata Unirii No. 10.)

Az élet olyan, mint az álom...
Nem lehet szabadulni ettől a csudaszép melodiától. Kottája 36 lei. — Mindenütt kapható.

Mégis csak

Botot

szappannal lehet legjobban borotválkozni.

Utolérhetetlen gyártmány. Bőséges habot csinál
Vezérképviselő: B. Lax, Str. Batistei 14. Bucuresti

— **A magyarországi szaporodás statisztikája.** Budapestről jelentik: A központi statisztikai hivatal kimutatása szerint július és szeptember hónapokban Magyarországon 55944 születés történt, míg a halálozási szám 34684 volt. Eszerint 21260 főnyi a természetes szaporodás.

— **Sirkövetés.** Rokonsággal és jóismerőseimmel, hozzátartozóim nevében is, ezúton közlöm, hogy pénteken, november 18-án, az első szombati gyászévfordulót (Jahrzeitot) megelőző napon állítjuk fel a bethleni zsidó temetőben felejthetetlen édes apámnak sirkövelését. **Fried Miksa.**

— **Házasság.** **Molnár Edith** és **Deutsch Simon**, Marosvásárhely, folyó hó 13-án házasságot kötöttek (Minden külön értesítés helyett.)

Blatt Angol pullover L. 590
férfi és női
Blatt-áruház Cluj

— **Négy áldozata van a Bukarest közlelésben történt vasuti katasztrófának.** Három napon belül ma már a negyedik vasuti katasztrófaról kaptunk hírt. A mezőbergenyei, piatra-olti és bánffyhungyadi vasuti szerencsétlenség után tegnap délután a bukaresti katonai megállónál két tehervonat összeütközött. Az összeütközésnek négy áldozata volt, **Cadar József** és **Kira Tódor**, akik az egyik vonat mozdonyán voltak és a másik vonat két fekezője súlyosan megsebesültek. Az összeütközés oly nagy erővel történt, hogy a vagonok legnagyobb része lefordult a vágányokról. Tíz vagon teljesen megrongálódott, azonkívül az egyik tehervonat marhákat szállított s ezek közül több, mint huszonöt a vagonok romhalmaza alá került. A vasutigazgatóság vizsgálatot indított annak megállapítására, hogy kit terhel a felelőség s a vizsgálat eredményeképpen **Costache Constantin** és **Grigore Vasile** forgalmi tisztviselők találtattak bűnösnek, mert az ő hanyagságuk következtében bocsátották téves vágányra az egyik tehervonatot. A vasuti katasztrófa következtében a forgalom 24 óráig szünetel Bukarest és Giurgiu között.

Butorbevásárlók figyelmébe!

Butorszükségleteinek beszerzése előtt okvetlen tekintse meg **FISCHER ALBERT** butoráruházát:
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 61. alatt

Összes butorszükségletét

mélyen leszállított árban szerezheti be **Lampel** butorraktárban, Cluj, Reg. Maria 34.

Ládát, dobozt minden méretben és kivitelben prompt szállít **Fagyapót** gyár Rt. Cluj. — Telefon 10. szám

— **A pittsburgi gázrobbanás következtében megrepedt vízvezetéki csövek valóságos áradást okoznak.** Pittsburgból jelentik: A gázrobbanás áldozatai közül a városi kórházban 100 igen súlyos sebesültet ápolnak, akik közül husznak állapota valóságos. 600 könnyebb sebesült orvosi kezelés alatt áll. A megrepedt vízvezetéki csövek valóságos áradást okoznak. Tegnap a város több pontján fosztogatás történt.

— **Skarlátjárvány Bukarestben.** Bukarestből jelentik: A tisztviselői jelentés szerint Bukarestben 132 skarlát megbetegedés történt.

— **Iskolai irredentizmussal vádolja a magyar kormányt az „Universul“.** Az „Universul“ szerint a magyar közoktatásügyi miniszter elhatározta, hogy az iskolák oktatási programjába Trianont is felveszi és ezzel megvalósítja az iskolai irredentizmust, amely fegyver nemcsak a szomszédok ellen, hanem az európai béke ellen is. Az „Universul“ kérdezi, mit tesz a kisanant és a Népszövetség szellemi együttműködési bizottsága abban az irányban, hogy a nemzetek szövetségének pacifista elvei taníttassanak az iskolákban az irredenta eszmék helyett.

Neuhöfer Richter műszer
LEPAGE-nál, Kvár

Szerkesztői üzenetek

L. K. Alba-Iulia. Az eset, habár levele nem ismerteti elég világosan a részleteket, meglehetősen egyszerű. Mindenekelőtt azzal kell kezdenünk, hogy a fennálló törvények értelmében az aradi vámhivatalnak joga volt az Ön által hozott ruhaféléket megvizsgálni. Elhisszük, hogy Önnek, aki úgy gondoljuk, amerikai állampolgár, kellemetlen meglepetés volt az aradi vámvizsgálat, különösen azok után, hogy Amerikából jövet átutazott a francia, német, csehszlovák, osztrák és magyar határokon anélkül, hogy bárhol is megvámolták volna. Tudnia kell azonban, hogy átutazókat sehol sem szokás megvámolni és Aradon is csak azért történt meg ez, mert a holmi idehozta az országba — és itt is marad. Éppen ezért nem hisszük, hogy jogtalan volna az aradi vámhivatalnak az a kívánsága, hogy Ön a 200 dollárért vásárolt

Selyem florharisnya 98
minden színben . . . lei
Blatt-áruház, CLUJ

ruhákért 14.500 lej vámot fizessen, ami 90 dollárnak felel meg. A behozatali vámtarifa ugyanis a szövetek vámját aszerint, hogy egy négyzetméternek a súlya 800—200 gram, kilónként 375—18 aranylejtben állapítja meg, ami 40-es alapon átszámítva, 150—720 papírlejtnek felel meg. A konfekcionált szövetárak azonban, a csomagban talált legfinomabbja után, a legmagasabb szövetvám háromszorosát fizetik. Az Ön által ajándékba hozott holmi minden bizonyos több kiló súlyu, esetleg más (pl. selyem) anyagból való áru is volt köztük és azért kell az egészért 14.500 lej vámot fizetni. Ön azonban ezt az összeget a határ átlépésekor nem fizette ki és így a holmi a vámnál maradt. Már pedig minden ki nem váltott holmiért a vámhivatal fekbért számít fel és bizony arra is törvényes joga van, hogy a bizonyos határidőn belül el nem vitt, illetőleg ki nem váltott árut árverés útján értékesítse és ezen az uton hajtsa be az államnak járó illetékeket. Ezek szerint tehát az Ön által hozott holmi komoly veszélyben forog, amelyet esetleg csak úgy tudna egyelőre kivédni, ha a pénzügyminisztériumhoz megfelelbezi a vámkirovást, — ha ugyan el nem késte a törvény által megengedett terminust. Azt, hogy a felebbezésre van-e valamilyen jogcíme, az Ön által hozott áruk darabszerinti ismerete nélkül, nem tudjuk innen megállapítani, de akármelyik nagyobb textilkereskedőtől megtudhatja. Ezzel azonban jó lesz sietni, mert a két hónapon belül ki nem váltott áru u. n. rebut-ba esik és akkor nemcsak elárverezik, hanem Önt külön is megbírságozzák a vámoösszeg 10 százalékával, úgy, hogy a felnövekedett fek-

Az örökösök

bért is beleviszontlátni felebbezés kdelmes. Ha az elvámolt nek megállan sem fogadják a fővámgazbér nyelheti azt tanácsos mert külön megengedi u vis zaküldhe körülményes lentette, ille hivatalnak, igazgatóság Ha még ne utján viszak Bécsbe, Pári illik, ha az az amerikai az Egyesült féléket vámn i: magasabb állam védeke ami nemcsak érdekeit sért munkásainak Külön figyel hozott magáv a vámhivatal a dollárokat, meg is bünte

K. J. Mar
olvasta, lapu velét illetékes tanácsosabb minisztérium nyelven kelle látástól besze polgári jelent illetve az otta ügyminisztéri

Megerkezte ang legjut előnyös fel r **HERI** uriszabónál rok — (v. S

Le
Gra
Col
Engros
Bucures

Az ön költséges utazása Bucurestibe felesleges! Adler Hugo általános kereskedelmi iroda Arad és Bucuresti expositurája, minden ügyét gyorsan és megbízhatóan elintézi, szavatosság mellett. Megbízásokat átvessz Adler Hugo irodája, Arad, Str. Romanului 18. — Telefon 7-97, — vagy Adler Hugo irodája Bucuresti, Str. Antim 4., emelet IV. (Lift)

következők valójából jelen... a városi... ápolnak... ágos. 600... áll. A... áradást... foszto...
Baka... szerint...
ádolja a... Az „Uni...
ügyi mi...
oktatási...
zzel meg...
hely fegy...
hanem az...
kérdési...
ég szellemi...
irányban...
fista elvei...
ta eszmék

üszér
Kvár

letek

levele nem...
meglehe...
kell kezd...
értelmében...
Ön által...
szük, hogy...
állampol...
aradi vám...
Ameriká...
szlovák...
kül, hogy...
ndnia kell...
zokás meg...
rtént meg...
gba — és...
zük, hogy...
alnak az a...
t vásárolt

ami 90 dol...
rifa ugyan...
y négyzet...
különként...
ami 40-es...
ejnek felel...
azonban, a...
a legma...
tik. Az Ön...
n bizonyjal...
em) anyag...
rt kell az...
n azonban...
nem fizette...
Már pedig...
vámhivatal...
törvényes...
n belül el...
rut árverés...
ajtsa be az...
rint tehát...
veszélyben...
na egyelőre...
nhoz meg...
yan el nem...
terminust...
milyen jog...
szerinti is...
gállapítani...
edőtől meg...
tni, mert a...
áru u. n...
verezik, ha...
vámösszeg...
kedett fek...

bért is beleszámítva, Ön aligha fog valamit viszontlátni az árverésen befolyt összegből. A felebbezés különben is több szempontból veszedelmes. Ha ugyanis nincs komoly tárgyi panasz az elvámolt áruk minősítése és a vám összegének megállapítása ellen, akkor a felebbezést el sem fogadják. De mezesik, hogy továbbítják és a fővámigazgatóság elutasítja Öt, akkor a felebbér nyelheti el az egész árut. Mi igazán csak azt tanácsolhatjuk, hogy a holmit váltsa ki, mert különben az egész odavész. A vámtörvény megengedi ugyan, hogy ha sokalja a vámor, visszaküldhesse saját címére az árut, de ez is körülményes dolog, mert ha az árut már bejelentette, illetve vámdenyelést adott a vámhivatalnak, akkor csak a bukaresti legfőbb vámgazgatóság engedélyével reexportálhatja az árut. Ha még nem adott deklarációt, a vámhivatal utján visszaküldheti esetleg Budapestre, vagy Bécsbe, Párisba, de ebben az esetben is, tudniillik, ha az árut vissza akarja vinni magával, az amerikai határon is meggyűlik a baja, mert az Egyesült Államok sem engedik be a textil-féléket vámentesen, sőt csak még az itteninél is magasabb vámok ellenében, minthogy minden állam védekezik ma a készárúk behozatala ellen, ami nemcsak az illető ország kereskedelmének érdekeit sérti, de hozzájárul a fe dolgozó iparok munkásainak munka nélkül való maradásához. Külön figyelmeztetjük arra, hogyha dollárokat hozott magával és erről nem kért igazolványt a vámhivataltól, elutazásakor nem viheti vissza a dollárokat, mert elkobozzák és azonkívül Önt meg is büntetik valutaösszpészésért.

K. J. Manastireni. Ügyével, amint bizonyára olvasta, lapunkban foglalkoztunk, azonkívül levélét illetékes helyre juttattuk. Az ügyet legtanácsosabb volna egyenesen az igazságügy-minisztérium elé terjeszteni, vagy pedig román nyelven kellene a buenos-airesi román konzulátustól beszerezni az igazolványt, hogy állampolgári jelentkezési kötelezettségének eleget tett, illetve az ottani konzulátus értesítse az igazságügy-minisztériumot erről.

Megérkeztek a legújabb divatu őszi és téli angol szövetudonságok és a

legjutányosabb árakért

előnyös feltételek mellett, divatlap szerinti ruhák készülnek

HERKOVITS JENŐ

uriszabónál, Cluj, Str. Iuliu M. és Vlabuta sarok — (v. Szentegyház-u. és Bólyai-u. sarok)

Lemezek és Gramofonok Columbia

Engros | **H. Sufrin** | Engros

Bucuresti, Labirint 77.

Közgazdaság

Megjelent az új házadó és földadó megállapítására vonatkozó miniszteri rendelet

Hogyan kell az új vallomási ivatek kitölteni? Városokban házról-házra járva, falvakban a község házában fognak dolgozni az összeíró és adókiadó bizottságok

(Cluj-Kolozsvár, nov. 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban megírtuk, hogy a kolozsvári pénzügyigazgatóság közleménye értelmében a mezőgazdasági és házigatlanok tulajdonosai november 15 és december 5 között kötelesek adóvallomási ivatek az illetékes adóhivatalhoz beadni. Ez a rendelkezés csak az egyéni deklarációkra vonatkozik, míg a kollektív adóvallomásokra vonatkozólag, amelyek a falvak közönségét érdeklik, az illetékes adóhivatal közhírre fogja tenni a vallomási ivatek kötelező benyújtásának időpontját.

A miniszteri utasítás felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy

a bérbeadott épületek jövedelmére vonatkozó rovatba a jelenlegi tényleges jövedelmet kell beírni.

Olyan házokról is kell adóvallomást beadni, amelyek adómentességgel bírnak, mert az ezekből származó jövedelem bevallása fog alapul szolgálni a háztulajdonos globális adójának megállapításához.

Ha az adózó olyan mezőgazdasági ingatlanok után tesz egyéni bevallást, amelyek a kollektív deklarációban nem szerepelnek, ugyanazon a blankettán a faluban levő összes ingatlanairól tehet vallomást. A városi ingatlanokat, ha azokból több van egy tulajdonos birtokában, csak abban az esetben lehet egyetlen vallomási iven bejelenteni, ha a kérdéses ingatlanok azonos házában vannak, vagy pedig egymás után következő számok alatt.

Ha a városi ingatlanok a város különböző részében vannak, minden egyes ingatlanról külön deklarációt kell adni.

Az adóvallomásokhoz mellékelni kell mindazon iratokat és okmányokat, amelyek alapján az adózó igényt tart a törvényes adócsökkentési kedvezményekre. A jelzálogtartozások kamatainak elengedéséhez szükség van olyan okmányra, amely az adósság fennállását bizonyítja, mellékelni kell az 1927-ben fizetett kamatok nyugtáit és egy igazolványt arról, hogy a kamat után a kincstár megkapta az esedékes ingóvagyon-adót. Nem kell igazolni az ingóvagyon-adó befizetését a bankoknál lefizetett kamatok után, sem a városi és falusi jelzáloghitelintézetektől felvett jelzálogkölcsönök részlettörlesztéseinek, sem pedig a kisajátítási részlettörlesztéseinek. Ha az előző adókiadások nagyobbak voltak, mint amilyen összeget az ingatlan kiterjedése jogosulttá tette, az adóvallomáshoz csatolni kell hivatalos okmányt a szobanforgó ingatlan pontos kiterjedéséről is.

Hogyan történik az adókiadás?

Az adóvallomások adatainak ellenőrzésére hivatott összeíró bizottságok december 10-ikén kezdik meg működésüket. A házak jövedelmének megállapítása és annak megadóztatása a helyszínen fog történni, vagyis a bizottságok házról-házra fognak járni. Az adózónak tehát a bizottság érkezésekor otthon kell tartózkodnia és addig be kell szereznie az összes szükséges okmányokat, amelyeket elő akar terjeszteni. Az adóhivatal egyik tisztviselője idejében

Milyen vallomási ivatek vannak?

A tegnapi „Monitorul Oficial“ egyébként közli az adóvallomási ivatek kitöltésére vonatkozó utasításokat. Az utasítások elsősorban azt írják elő, hogy a deklarációkat a jövedelem minősége szerinti hivatalos blankettán kell megtenni. A vallomási ivatek a dohánytörzsekben, adóhivatalokban, pénzügyigazgatóságokban és minden más pénzügyi hatóságnál be lehet szerezni. A kitöltött vallomási ivatek az előírt határidőn belül be kell nyújtani az illetékes adóhivatalhoz, amelytől az adózó erről elismervényt és iktatószámot kap.

A falusi községekben szokásos kollektív adóbevallást az 1. számú blankettán kell megtenni.

Ezeknél az eljárás az, hogy a község bírása szóbeli adóvallomásra hívja fel az összes adózókat és ezeket a bevallásokat közös ivre jegyzi fel, amelyet az összes adózók aláírnak. Ugyanancsak kollektív adóvallomási ivatek adhatnak be olyan városokban is, amelyek lakosságának többsége mezőgazdasággal foglalkozik és az általa művelt területek nagyrésze a város határában van. Használóképpen kollektív adóvallomást kell beadni mindazoknak, akik valamely városhoz tartozó községben vagy tanyán laknak és földműveléssel foglalkoznak. Azok, akik az adóvallomás idején nem tartózkodnak a faluban, írásbelileg felkérhetik a község bíráját, hogy vezesse be őket is a deklarációba. Azok természetesen, akik nem akarnak kollektív vallomási ivatek szerepelni, egyéni deklarációt is tehetnek a 3-ik számú blankettán.

Az egyéni adóbevallás

Az egyéni adóvallomások céljaira a 3. számú blanketta szolgál, ha az adózónak több ingatlana van. Ha ezek az ingatlanok különböző adóhivatalok területén vannak, a megfelelő adóvallomási ivatek az illetékes adóhivatalokhoz külön kell beadni. Az ivatek magának az adózónak kell kitöltenie.

Tőzsde

A piac lanyha és üzletellen.

Bevizált	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3115—3125	—	—	491	3123	11013	13672	65080	1929
Newyork	161—16150	51855	51850	2545	162	571	709	3375	—
London	787—789	252725	252712	12404	788	2783	3455 1/2	164 1/2	48737
Páris	635—640	2037	2037 1/4	—	636	2243 3/4	2781	13264	393
Milano	885—890	2820	2822	138 1/2	832	3107 1/2	3861	18377	544
Prága	478—479	1537	1537	—	480	1692 1/4	2101	—	296 1/2
Budapest	2830—2835	9080	9080	—	2835	—	12412	591	—
Belgrád	—	913	913	—	284	1005 1/2	1248	5943	176 1/4
Bukarest	—	321	321	1580	—	353 1/2	438 3/4	2085	62 1/2
Varsó	—	5815	5820	—	18 1/4	6405	7949	37862	—
Bécs	2280—2285	7312	7312	—	2284	8055	—	47610	—
Berlin	3855—3860	12370	12368	—	3865	13625	16906	80485	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 321, Páris 1580, Budapest 353 1/2, Bécs 43875, Prága 2085.

figyelmeztetni fogja erre a háztulajdonosokat, hogy ilyenformán minden tévedés elkerülhető legyen. Ezenkívül az adóhivatalnok naponta

hirdetményben fogják előzetesen közölni, hogy a bizottságok melyik napon milyen uccákban fognak dolgozni.

Falvakban a bizottságok a községházán fognak működni és így az adózóknak ott kell majd megjelenniük az előzetesen tudomásukra hozott időben. Az adóhivatali bizottságok az érdekelt fel megidézése nélkül végzik egy a jövedelembeosztást, mint az adóhivatal.

A kereskedelem és ipar üzéből származó, valamint a globális jövedelem megadóztatására vonatkozó vallomások az adótvény 90. szakasza értelmében kell megtenni. Az adóvallomások terminusát a pénzügyminisztérium később fogja közzé tenni.

Világpiaci áron adja a kincstár az ékszer-gyáraknak az aranyat és ezüstöt. A kereskedelmi és iparügyi minisztérium a kibányászott nemesfémek kincstári beváltására és az ékszer-gyáraknak arannyal és ezüsttel való ellátására újabb rendeletet adott ki. Eszerint a kincstár a kitermelt aranyat a világpiaci árnál két százalékkal olcsóbban veszi át. A beváltott arany-mennyiségnek 10 százalékat bocsátják át a bel-földi ékszer-gyáraknak és pedig világpiaci áron. A két, illetőleg négy százalékos arany és ezüst beváltási jutalékot természetben vonják le.

Amerikában leszállítják az adókat. Az Egyesült Államok költségvetése előreláthatóan 455 millió dollár felesleggel zárul. Ennek következtében Mellon pénzügyi államtitkár javaslatot terjeszt a szenátus elé, hogy az összes adókat megfelelően leszállítsák.

Megszigorították a borpárlatok előállítását. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium ma körrendeletet küldött a pénzügyigazgatóságoknak, amelyben hivatkozással a szeszitalok árusítására és azok elkészítésénél tapasztalt visszaélések elfojtására vonatkozó törvény 32. szakaszának rendelkezéseire, köz-tudomásra hozza, hogy a bornak gyári uton, vagy pálinkafőző üstökön való desztillálása csak a következő feltételek mellett van megengedve: 1. Minden üstön ellenőrző készüléknek kell lenni, tekintet nélkül arra, hogy a pálinkát a szőlő-, vagy szilvatermelő saját terméséből állítja elő, vagy pedig vásárolt gyümölcsből párolják a pálinkát. 2. Az ellenőrző készüléken átmenő pálinka semmiesetre sem lehet 30 foknál erősebb. A minisztérium felhívja a pénzügyigazgatóságok figyelmét arra, hogy ezen rendeletet hozzák tudomására egy a borból szesz előállításával foglalkozó gyárosoknak, mint az üst-tulajdonosoknak.

Tizenhárom milliárd lej a CFR költségvetése. Teodorescu Nicolae CFR vezérigazgató tegnap terjesztette be a közlekedésügyi minisztériumba az államvasutak jövőévi költségvetését. Az új budget, hír szerint, körülbelül 13 milliárd lejt tesz ki.

Aviva-Barissziák

Zsidó műkedvelők!

CHANUKA-ra
a legalkalmasabb szindarab
A CHASMONEUSOK

Történelmi színmű, 4 képen. A kézirat ára egyszeri előadási jeggel 350 lei.

Aszökevény

Herzl Tivadar 1 felvonásos vígjátéka.
Ára 250 lei.

Megrendelhetők az Uj Kelet könyvostályában

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Csütörtök: Broadway. (Képek az amerikai italcsempészés izgalmaiból. Ujdonság, előszór. Poór Lillivel, Táray Ferencel, Janovics Jenővel. Premier-bérlé 15. szám. Sorozatszám: 106.)

Péntek: Broadway. (2-odszor. Napi-bérlé 17. szám, C. Sorozatszám: 107.)

Szombat 3 1/2-kor: Husvét-hete és Tudós nők. (Hatodik ifjúsági előadás, nagyon olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart: Dr. Kohányi Menyhért. Sorozatszám: 108.)

Szombat 8 1/2-kor: Broadway. (3-ad. szor. Napi-bérlé 18. szám, A. Sorozatszám: 109.)

Vasárnap 2 1/2-kor: Cirkuszhercegnő. (Olcsó helyárakkal: Kolbay val, Lászlóval, Ihász-szal. Sorozatszám: 110.)

Vasárnap 6-kor: Broadway. (4 edszor. Sorozatszám: 111.)

Vasárnap 8 1/2-kor: Borsza Amerikában. (Operette-ujdon-ság 6-odszor. Bérlétszűnetben. Sorozatszám: 112.)

Hétfő: Broadway. (5-ödször. Napibérlé 18. szám, B. Sorozatszám: 113.)

A színházi iroda közleményei

Ma este: Broadway premierje. Izgalmas estéje lesz ma a Magyar-Színháznak. A leghíresebb ujdonságot az amerikai Broadwayt fogják bemutatni, hetekig tartó igen gondos előkészületek után. A Broadway ma esti premierjére már csak igen korlátozott számban van jegy a pénztárnál az erkélyen és a földszint utolsó soraiban. A pénztár árusítja azonban már a jegyeket a pénteki, szombati, vasárnap és hétfői előadásokra is.

Csattan a Csók. A legszellemesebb francia operette. A legfinomabb francia zene, párisi sikk, elegancia és ötlet minden sora. A Csattan a csók (Un bon Garçon) a tavalyi párisi színházi évadnak legragyogóbb szenciája volt. Budapesten a Magyar Színház mutatta be példátlan sikerrel. A Csattan a csók a jövő hét szerdai estéjén fog színe kerülni Izsó Miklós rendezésében és Török Emil dirigálása mellett. Főszereplők: Kolbay Ildikó, Mende Klári, Miklóssy Margit, Kiss Manyi, László Andor, Ihász Aladár, Selmei Mihály.

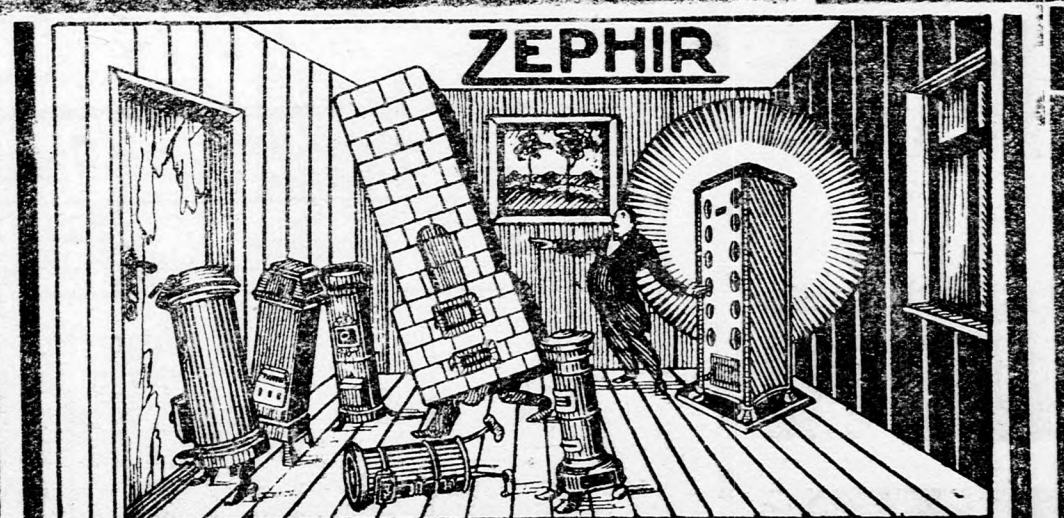
Vasárnap három előadás. A Magyar-Színházban vasárnap három előadást fognak tartani: Félháromkor a Cirkuszhercegnő kerül színe, olcsó helyárakkal. Kolbay Ildikóval, László Andorral, Ihász Aladárral, Leöveyvel, Selmeccel. — 6 óra-kor a legfrisebb Amerikai ujdonságnak a Broadway-nak lesz a negyedik előadása Poór Lillivel, Petró-cyval, Miklóssyval, Marsival, Székelyhídyvel, Kiss Manyival, Közégi Margittal, Tárayval, Ihász-szal, Janovicsal, Mihályfyval, Keménnyel, Tóth Elek-kei, a főszerepekben. — Este háromnegyedikelőkor pedig az idei évad egyik legkedvesebb operette ujdonsága a Borsza Amerikában fog színe-kerülni, Borsza szerepében Mende Klárral.

Vége a kalapszezonnak!
Az „IDEAL“-ba

elkésve érkezett 10.000 darab filz-, nyulszőr- és bárszőr-kalap minden elfogadható áron lesz elárusítva. Reggel 8-1-ig, d. u. 3-7-ig. Reg. Ferd. 8. Átalakítás gyári áron.

Prima tűzifát

legjutányosabban házhoz szállít FISCHER fatelep, Cluj, Str. G. Enescu 15. (Gyufagyár-u.)
Telefon 1300

Legyőzte **ZEPHIR** kályha. Gyártja Szántó Dezső és Fia redőny- és kályhagyára
Oradea, Str. Marășesti No 8,

A világirodalom

legértékesebb, legérdekesebb, legélvezetesebb regényei 250-300 oldalon, szép kiállításban a

Mindnyájunk Könyvtárában

Brjusszov: A tüzes angyal	120
Aragon: Kaland az Océán fenekén	120
Gobineau: A renaissance	136
Chatebriand: Napoleon élete	120
Molnár Ferenc: Az éhes város	120
E. T. A. Hoffmann: Éjjeli mesék	136
Prevost: Őszi alkony	120
Boylesve: Cloque kisasszony	120

Megrendelhetők az UJ KELET könyvostályában, Cluj

A legújabb Erdős Renée könyv:

Lavina Tarsin házassága

(Két kötetben.) Ára 408 lei

Megrendelhető az Uj Kelet könyvostályában, Cluj

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állás-keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékeve van. Szlogyzeai hírok díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Perfekt gyorsírára rövid idő alatt megtanítom, a legújabb módszerrel. Cim a kiadóban.

Fiatalemberlakótársat keres fűrdőszoba és zongora használatát Cim a kiadóban.

Ismeretség hiányában keresem erkölcsös hölgyek ismeretségét komoly házasság céljából. 46 éves aglegény vagyok s vagyonom 3 emeletes bérpalota. Előkelő családból származom s ezért nem feltétlen vagyonos. de intelligens hölgyek közlekedését kérem. Teljes című leveleket „Érettségizett” jellegre a kiadóba

Házasságot előkelő körökben eredménnyel közvetít. Előjegyzésben különféle koru és valásu hölgyek és urak. Bizony Ferenc házasságközvetítő irodája Timisoara, IV. Bul. Berthelot 21.

Bőr-kabátok

speciális módszerrel a legtekélyesebben fest és javít **Hygienia** kelmeifestő és vegytisztító üzeme (Dávid F.-u. sarok) Str. Colita 1. Ugyanott mindenféle ruhafestés, tisztítás

Mindennap friss, elsőrendű minőségű

bivalytejet

kaphat Schwartz Ignacé tejüzemében, Calea Decobal (Rudolf-ut) 36.

Hunwald

Cluj, Str. Vlahuta (volt Bólyal-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszalda és tükörgyár. Táblatveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükörök újrafoncsorítás. 1007